

Naziv studija	Integrirani preddiplomski i diplomski učiteljski studij			
Naziv kolegija	Odgoj za ljudska prava			
Status kolegija	Obvezni			
Godina	V.	Semestar	IX.	
ECTS bodovi	4			
Nastavnik	izv. prof. dr. sc. Smiljana Zrilić			
e-mail	szrilic@unizd.hr			
vrijeme konzultacija	Ponedjeljak od 11:00 – 13:00			
Suradnik / asistent	asistentica Maja Rukavina, prof.			
e-mail	mrukavina@unizd.hr			
vrijeme konzultacija	Srijeda: 14:00 – 15:30			
Mjesto izvođenja nastave	Prostorija broj 4			
Oblici izvođenja nastave	Predavanje nastavnika, izlaganje i diskusije studenata, rad u pedagoškim radionicama, prezentacija seminarskih radova.			
Nastavno opterećenje P+S+V	P=2, S=1, V=0			
Način provjere znanja i polaganja ispita	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivno praćenje i sudjelovanje na nastavi. • Aktivno sudjelovanje na seminarima (izrada i prezentacija seminarskog rada). • Završni pismeni i usmeni ispit 			
Početak nastave	05.10. 2015.	Završetak nastave	31.01.2016.	
Kolokviji	1. termin	2. termin	3. termin	4. termin
	/	/	/	/
Ispitni rokovi	1. termin	2. termin	3. termin	4. termin
	prva polovica veljače	druga polovica veljače	travanj	prva polovica lipnja
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita iz ovoga kolegija studenti će biti sposobni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razumjeti temeljne pojmove i teorijske pristupe iz područja ljudskih prava. • Interpretirati domaće i međunarodne dokumente o ljudskim pravima. • Razumjeti funkcioniranje i djelovanje institucija za zaštitu ljudskih prava. • Poznavati projekte i programe u Republici Hrvatskoj koji se bave odgojem za ljudska prava. • Razviti osnovne kompetencije, znanja, vještine, stavove i vrednote koje će im omogućiti aktivno sudjelovanje u društvu. • Prihvatiti različitosti, međusobno razumijevanje i 			

	<p>uvažavanje različitih kultura.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kritički razmišljati i analizirati pitanja vezana uz razvoj demokratskih vrijednosti. • Učiti kroz individualni i timski rad. • Uključiti odgovarajuće teme iz odgoja za ljudska prava u postojeće nastavne programe. • Preuzimati odgovornost za prepoznavanje, zaštitu i poštivanje ljudskih prava. <ul style="list-style-type: none"> • Razumjeti i zagovarati ljudsko- pravne dimenzije kao temelje života u školi.
Preduvjeti za upis	Nema
Sadržaj kolegija	<p><i>Evolucija ljudskih prava</i> (povijesni pregled nastanka ljudskih prava, što su ljudska prava, otkud potječu, zašto ih treba poštivati, ključne vrijednosti ljudskih prava, karakteristike ljudskih prava). <i>Generacije ljudskih prava</i> (prava na slobodu, prava na jednakost, prava na solidarnost, prava na dobru vladavinu), <i>Podjela ljudskih prava</i> (građanska, politička, gospodarska, socijalna, kulturna). <i>Pravna zaštita ljudskih prava</i> (izvori prava u RH: Ustav RH, zakoni, međunarodni ugovori, zakoni i konvencije, razumijevanje rada europskih institucija – Europski sud pravde, Europski sud za ljudska prava, Međunarodni sud pravde, ostvarivanje ljudskih prava, Povjerenik za ljudska prava). <i>Uloga civilnog društva i nevladinih organizacija u zaštiti i promicanju ljudskih prava</i>. <i>Dječja prava</i> (Konvencija o pravima djeteta, prava djece u obitelji, zanemarivanje i zlostavljanje djece u obitelji i školi, pravobranitelj za djecu). <i>Odgoj za ljudska prava</i> (kompetencije učitelja za odgoj za ljudska prava, inerkulturalni odgoj, odgoj za mir i nenasilno rješavanje sukoba, odgoj za ljudska prava u odgojno-obrazovnom sustavu RH). <i>Borci za ljudska prava u RH i na svjetskoj razini</i>. <i>Ljudska prava i okoliš</i> (ideja održivog razvoja).</p>

<p>Obvezna literatura</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spajić-Vrkaš, V., Stričević, I., Maleš, D., Matijević, M. (2004). <i>Poučavati prava i slobode: Priručnik za učitelje osnovne škole s vježbama za razrednu nastavu</i>. Zagreb: Istraživačko-obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu. 2. XXX. (2004). <i>Kompas: Priručnik o odgoju i obrazovanju mladih za ljudska prava</i>. Slavonski Brod: Europski dom. 3. <i>Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava. Prvi dio: Predškolski odgoj, Osnovna škola-Razredna nastava, Srednja škola</i>. (1999). Zagreb: Vlada Republike Hrvatske/Nacionalni odbor za obrazovanje o ljudskim pravima. 4. Maleš, D., Stričević, I. (2000). <i>Mi poznajemo i živimo svoja prava: Priručnik za odgoj i obrazovanje o pravima djeteta u osnovnoj školi</i>. Zagreb: Školska knjiga.
<p>Dopunska literatura</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Peroti, A. (1995). <i>Pledoaje za interkulturalni odgoj i obrazovanje</i>. Zagreb: Educa. 2. Grupa autora. (2013). <i>Znam razmišljam sudjelujem, Priručnik za nastavnike</i>. ur. Zenzerović Šloser, I. Zagreb: Centar za mirovne studije/Mreža mladih Hrvatske. 3. Spajić-Vrkaš, V. (1999). <i>Globalizacija i izobrazba: Apokalipsa raja ili rajska apokalipsa</i>. Društvena istraživanja, 8 (4), 579-600. 4. Uzelac, M., Bognar, L., Bagić, A. (2000). <i>Budimo prijatelji: Priručnik odgoja za nenasilje i suradnju</i>. Mali korak – Centar za kulturu mira i nenasilja. 5. Maleš, D., Milanović, M., Stričević, I. (2003). <i>Živjeti i učiti prava, Odgoj za ljudska prava u sustavu predškolskog odgoja</i>. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Istraživačko-obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo. 6. Matulović, M. (1996). <i>Ljudska prava, Uvod u teoriju ljudskih prava</i>. Zagreb: Hrvatsko filozofsko društvo, Biblioteka Filozofska istraživanja. 7. <i>Temeljni međunarodni dokumenti iz područja odgoja i obrazovanja za ljudska prava</i>. (1999). Zagreb: Vlada Republike Hrvatske. 8. Ajduković, M., Pečnik, N. (1994). <i>Nenasilno rješavanje sukoba</i>. Zagreb: Alinea. 9. Bunčić, K. i sur. (1998). <i>Igrom do sebe: 92 igre za rad u grupi</i>. Zagreb: Alinea. 10. Uzelac, M. (2004). <i>Za damire i nemire: Vrata prema nenasilju: Priručnik miroljubivog rješavanja problema u školi i ublažavanja trauma</i>. Zagreb: Mali korak, Centar za kulturu mira i nenasilja.

	11. XXX (2000). <i>Prvi koraci: Priručnik o odgoju i obrazovanju za ljudska prava</i> . Zagreb: Amnesty Internacional.
Internetski izvori	www.hrea.org http://hrcak.srce.hr
Način praćenja kvalitete	Standardiziranom anketom na razini Sveučilišta ispitat će se stavovi studenata o kvaliteti nastave.
Uvjeti za dobivanje potpisa	<ul style="list-style-type: none"> • Redovito prisustvovanje na nastavi (predavanja i seminari) o kojima se vodi evidencija. • Izrada i prezentacija seminarskog rada. Student koji nije izvršio obvezu izrade i prezentacije seminarskog rada nema pravo potpisa i izlaska na ispit.
Način bodovanja kolokvija/seminara/vježbi/ispita	Seminar: 1.5 ECTS boda Završni usmeni ispit 1.5 ECTS boda
Način formiranja konačne ocjene	Prisustvovanje i aktivno sudjelovanje na nastavi 1 ECTS boda Izrada i prezentacija seminarskog rada 1.5 ECTS boda Završni usmeni ispit 1.5 ECTS boda
Napomena	

Nastavne teme-predavanja			
Red. br.	Datum	Naslov	Literatura
1.	1.	Uvodni sat, detaljno predstavljanje kolegija (ciljevi koji se žele ostvariti i temeljni sadržaji kolegija, obveze studenata, način rada, praćenje i ocjenjivanje).	
2.	2.	Evolucija ljudskih prava (povijesni pregled nastanka ljudskih prava, što su ljudska prava, otkud potječu, zašto ih treba poštivati, tko ima ljudska prava, ključne vrijednosti, karakteristike ljudskih prava).	Spajić-Vrkaš, V., Stričević, I., Maleš, D., Matijević, M. (2004). <i>Poučavati prava i slobode: Priručnik za učitelje osnovne škole s vježbama za razrednu nastavu</i> . Zagreb: Istraživačko-obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu. XXX. (2004). <i>Kompas: Priručnik o odgoju i obrazovanju mladih za</i>

			<i>Ljudska prava</i> . Slavonski Brod: Europski dom.
3.	3.	Generacije ljudskih prava (prava na slobodu, prava na jednakost, prava na solidarnost, prava na dobru vladavinu); Podjela ljudskih prava (građanska, politička, gospodarska, socijalna, kulturna); Kolektivna nasuprot individualnim pravima; Prava osjetljivih grupa.	Spajić-Vrkaš, V., Stričević, I., Maleš, D., Matijević, M. (2004). <i>Poučavati prava i slobode: Priručnik za učitelje osnovne škole s vježbama za razrednu nastavu</i> . Zagreb: Istraživačko-obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu. XXX. (2004). <i>Kompas: Priručnik o odgoju i obrazovanju mladih za ljudska prava</i> . Slavonski Brod: Europski dom.
4.	4.	Pravna zaštita ljudskih prava (ključni međunarodni dokumenti, ugovori, konvencije, ostvarivanje ljudskih prava (žalba, sudski proces, izvješća), izvori prava u RH, Ustav RH, zakoni.	Spajić-Vrkaš, V., Stričević, I., Maleš, D., Matijević, M. (2004). <i>Poučavati prava i slobode: Priručnik za učitelje osnovne škole s vježbama za razrednu nastavu</i> . Zagreb: Istraživačko-obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu. XXX. (2004). <i>Kompas: Priručnik o odgoju i obrazovanju mladih za ljudska prava</i> . Slavonski Brod: Europski dom Spajić-Vrkaš, V. (ur.), (2001). <i>Obrazovanje za ljudska prava i demokraciju: Međunarodni i domaći dokumenti</i> , Zagreb: Hrvatska komisija za

			<p>UNESCO i projekt „Obrazovanje za mir i ljudska prava za hrvatske osnovne škole“.</p> <p>Ustavni zakon o ljudskim pravima, NN 065/1991.</p> <p>Ustav RH</p>
5.	5.	<p>Rad europskih institucija – Europski sud pravde, Europski sud za ljudska prava, Međunarodni sud za ljudska prava, Povjerenik za ljudska prava.</p>	<p>Spajić-Vrkaš, V., Stričević, I., Maleš, D., Matijević, M. (2004). <i>Poučavati prava i slobode: Priručnik za učitelje osnovne škole s vježbama za razrednu nastavu.</i> Zagreb: Istraživačko-obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu.</p> <p>XXX. (2004). <i>Kompas: Priručnik o odgoju i obrazovanju mladih za ljudska prava.</i> Slavonski Brod: Europski dom.</p>
6.	6.	<p>Uloga civilnog društva i nevladinih organizacija u zaštiti i promicanju ljudskih prava.</p>	<p>Spajić-Vrkaš, V., Stričević, I., Maleš, D., Matijević, M. (2004). <i>Poučavati prava i slobode: Priručnik za učitelje osnovne škole s vježbama za razrednu nastavu.</i> Zagreb: Istraživačko-obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu.</p> <p>XXX. (2004). <i>Kompas: Priručnik o odgoju i obrazovanju mladih za ljudska prava.</i> Slavonski Brod: Europski dom.</p>

			Internetski izvori
7.	7.	Dječja prava (Konvencija o pravima djece, pravobranitelj za djecu, prava djece u obitelji)	<p>Spajić-Vrkaš, V., Stričević, I., Maleš, D., Matijević, M. (2004). <i>Poučavati prava i slobode: Priručnik za učitelje osnovne škole s vježbama za razrednu nastavu.</i> Zagreb: Istraživačko-obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu.</p> <p>XXX. (2004). <i>Kompas: Priručnik o odgoju i obrazovanju mladih za ljudska prava.</i> Slavonski Brod: Europski dom.</p> <p>Maleš, D., Stričević, I. (2000). <i>Mi poznajemo i živimo svoja prava: Priručnik za odgoj i obrazovanje o pravima djeteta u osnovnoj školi.</i> Zagreb: Školska knjiga.</p> <p>Obiteljski zakon, NN. 61/11. Zakon o pravobranitelju za djecu, NN 96/2003.</p>
8.	8.	Zanemarivanje i zlostavljanje djece, dječji rad, zaštita djece od nasilja u obitelji i školi.	<p>Maleš, D., Stričević, I. (2000). <i>Mi poznajemo i živimo svoja prava: Priručnik za odgoj i obrazovanje o pravima djeteta u osnovnoj školi.</i> Zagreb: Školska knjiga.</p> <p>XXX. (2004). <i>Kompas: Priručnik o odgoju i obrazovanju mladih za ljudska prava.</i> Slavonski Brod: Europski dom.</p> <p>Zakon o zaštiti od nasilja</p>

			u obitelji, NN 60/2010. Zakon o pravobranitelju za djecu, NN 96/2003.
9.	9.	Odgoj za ljudska prava (odgoj za ljudska prava u odgojno-obrazovnom sustavu RH, kompetencije učitelja za odgoj za ljudska prava)	<p><i>Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava. Prvi dio: Predškolski odgoj, Osnovna škola-Razredna nastava, Srednja škola.</i> (1999). Zagreb: Vlada Republike Hrvatske/Nacionalni odbor za obrazovanje o ljudskim pravima.</p> <p><i>Temeljni međunarodni dokumenti iz područja odgoja i obrazovanja za ljudska prava.</i> (1999). Zagreb: Vlada Republike Hrvatske.</p> <p>Spajić-Vrkaš, V., Stričević, I., Maleš, D., Matijević, M. (2004). <i>Poučavati prava i slobode: Priručnik za učitelje osnovne škole s vježbama za razrednu nastavu.</i> Zagreb: Istraživačko-obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Grupa autora. (2013). <i>Znam razmišljam sudjelujem, Priručnik za nastavnike.</i> ur. Zenzerović Šloser, I. Zagreb: Centar za mirovne studije/Mreža mladih Hrvatske.</p>
10.	10.	Odgoj za mir i nenasilno rješavanje sukoba, odgoj za suzbijanje stereotipa, predrasuda i diskriminacije.	XXX. (2004). <i>Kompas: Priručnik o odgoju i obrazovanju mladih za ljudska prava.</i> Slavonski Brod: Europski dom

			Spajić-Vrkaš, V., Stričević, I., Maleš, D., Matijević, M. (2004). <i>Poučavati prava i slobode: Priručnik za učitelje osnovne škole s vježbama za razrednu nastavu.</i> Zagreb: Istraživačko-obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu.
11.	11.	Interkulturalni odgoj i obrazovanje.	Spajić-Vrkaš, V., Stričević, I., Maleš, D., Matijević, M. (2004). <i>Poučavati prava i slobode: Priručnik za učitelje osnovne škole s vježbama za razrednu nastavu.</i> Zagreb: Istraživačko-obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu. XXX. (2004). <i>Kompas: Priručnik o odgoju i obrazovanju mladih za ljudska prava.</i> Slavonski Brod: Europski dom. Grupa autora. (2013). <i>Znam razmišljam sudjelujem, Priručnik za nastavnike.</i> ur. Zenzerović Šloser, I. Zagreb: Centar za mirovne studije/Mreža mladih Hrvatske.
12.	12.	Borci za ljudska prava – ljudi koji su pomogli i promijenili svijet (u RH i na svjetskoj razini).	XXX. (2004). <i>Kompas: Priručnik o odgoju i obrazovanju mladih za ljudska prava.</i> Slavonski

			Brod: Europski dom. Internetski izvori
13.	13.	Ideja održivog razvoja (pravo ljudi na siguran i zdrav okoliš, međunarodni instrumenti i deklaracije).	XXX. (2004). <i>Kompas: Priručnik o odgoju i obrazovanju mladih za ljudska prava</i> . Slavonski Brod: Europski dom. Grupa autora. (2013). <i>Znam razmišljam sudjelujem, Priručnik za nastavnike</i> . ur. Zenzerović Šloser, I. Zagreb: Centar za mirovne studije/Mreža mladih Hrvatske.
14.	14.	Film – dokumentarni ili igrani koji sadržajno pokriva pitanja ljudskih prava	
15.	15.	Zajednički osvrt nastavnika i studenata na obrađene sadržaje i evaluacija rada na predavanjima i seminarima (zapažanja, komentari i prijedlozi)	

Seminari			
Red br.	Datum	Naslov	Literatura
1.	1.	Dogovor oko izrade i prezentacije seminarskih radova; ocjenjivanje izrade i prezentacije seminarskog rada; kako uspješno primijeniti različite strategije tijekom prezentacije seminarskog rada (diskusija, debata, radionica, igranje uloga i dr.); prijedlozi tema	
2.	2.	Definiranje tema za seminarske radove i određivanje datuma za prezentaciju	
3.	3.	Trgovina djecom	Marinović, L. (2003). <i>Trgovanje ljudima</i> . Zagreb: Međunarodna organizacija za migracije (IOM).
4.	5.	Odgoj učenika za razumijevanje, suradnju i nenasilno rješavanje sukoba putem rada u pedagoškim radionicama	Pregrad, J. (2011). <i>Priručnik Program prevencije vršnjačkog nasilja za sigurno i poticajno okruženje u školama</i> . Zagreb: Ured UNICEF-a za Hrvatsku
5.	13.11.	Prava žena	Matulović, M. (1996). <i>Ljudska prava, uvod u teoriju ljudskih prava</i> .

			Zagreb: Hrvatsko filozofsko društvo http://www.libela.org/pr ozor-u-svijet
6.	6.	Prava djece	Hrabar, D. (1994). <i>Dijete-pravni subjekt u obitelji</i> . Zagreb: Zavod za građanskopravne znanosti i obiteljsko pravo.
7.	7.	Nasilje nad osobama treće životne dobi	Janković, J. (1996). <i>Pristupanje obitelji</i> . Zagreb: Alineja. http://www.pravaustarosti.com
8.	8.	Nasilje nad muškarcima Nasilje nad ženama	Rosić, V., Zloković, J. (2002). <i>Prilozi obiteljskoj pedagogiji</i> . Rijeka: Grafrade. http://www.otac-cg.com Ajduković, M., Pavleković, G. (2000). <i>Nasilje nad ženama u obitelji</i> . Zagreb: Društvo za psihološku pomoć.
9.	9.	Interkulturalni odgoj i obrazovanje	Peroti, A. (1995). <i>Pledoaje za interkulturalni odgoj i obrazovanje</i> . Zagreb: Educa.
10.	10.	Martin Luther King	Schoredt, V., Brown, P. (1993). <i>Martin Luther King; veliki američki vođa</i> . Zagreb: Illyricum.
11.	11.	Feminizam	Rueda, M., Watkins, S.A., Roriguez, M. (2002). <i>Feminizam za početnike</i> . Zagreb: Jesenski i Turk
12.	12.	Victor Hugo	www.famous-quotes.org
13.	13.	Majka Tereza	Charlotte, G. (1993). <i>Majka Tereza</i> . Zagreb: Illyricum.

14.	14.	Film – dokumentarni ili igrani koji sadržajno pokriva pitanja ljudskih prava	
15.	15.	Prikaz knjige	

Nastavnik:
izv. prof. dr. sc. Smiljana Zrilić

Asistentica:
Maja Rukavina, prof.